

TSARO
"Maza da kondoms a lokacin HIV da AIDS"

Jagorar Mataimaki

© Sonke Gender Justice Network

“Don me, in akwai kondom, HIV tana yaduwa a Afrika?” - “Ba a yi mutane bayanin AIDS isassu ba, ko da in ka amfani da kondoms, za ka iya kiyaye shi” ...

“Na rasa ‘yan’uwa, miji, saboda ba ni san ba. In sun ban da kondoms su zai a raye har yanzu.”

“Bar mu ba za mu yi karya kanmu ba... Hakikka ne da mutum ya yi jima’i.”

“Idan ka sha, ba za ka iya daure kondom daidai ba, kai naka ya zai juya da sa’an nan ka ce wai ‘Ni namiji ne, babu AIDS’ – da ka ya mutu kafai.”

“Abin da kawar da mana mutanenmu kunya ne.”

“Yawanci mutum da aka harba suna da aure.”

ABUBUWA (*Turanci*)

1. Burin Tsaro
2. Don me kondom?
3. Ba Aikawa Sako da Gaskiya Kawai ba, amma Tattaunawa da Mahawara
4. Hanyoyi da amfani da DVD
5. Shawara wa Mataimaki
6. Shiryawa wa tattaunawa bayan fim
7. Tambayoyin tattaunawa wa dubawar fim
8. Tambayoyin tattaunawa: Sassa South Africa
9. Tambayoyin tattaunawa: Sassa KENYA
10. Tambayoyin tattaunawa: Sassa SIERRA LEONE
11. Sha'anin tattaunawa wa gajeren 'kari'
12. Wasu Majiya da Shafin bayanin Zangon intanit

Burin Tsaro

Wannan DVD, tare da Jagorar Mataimakinsa, majiya don karfafa tattaunawa na kondoms a aikin rigakafin HIV naka tare da samari da maza. Wannan Jagora zai taimake a shiryawa wa tattaunawa fim. Zangon intanit na fim samar da Karin bayani akan kondoms kuma bincika a Karin bayanai wasu sha'ani da aka bayyana a nan.

TSARO ba fim na gaskiya da shawara. Za ka iya samar da wafannan, da dole ka samar da wafannan, da aka canja zuwa mahalli da larurorin al'ummanka. Shi ne, amma, fim da a karfafa tattaunawa na gaba a kasashen Afrika cikin Sahara akan ra'ayoyi da rigakafin samari da maza a lokaci idan HIV da AIDS ya ci gaba da shafe rayukan miliyan mutane.

Nan fim bayyana tambayoyi da matsala dangane da amfanin kondom. Mutum a cikin nan fim su ce da yi abin da da za a iya sa dafi ko firgita, yarjejeniya ko gardama. Amma maimakon makawar baki biyu, imani da sani na rayukan gaskiya, dole rigakafin HIV yarda da nan aukuwa, abin da maza da yara maza zato da YI. Mu na bukata mu aiki a haƙiƙa don karfafa damar tsammani da abin yi namu zuwa rigakafi a fuskar HIV.

Ta dubawa cikin hali dabam, damuwa, rashin sani, shiru da sakamako da mutum sha wajen HIV, **TSARO** za a iya abin da ce, da zai kara sauri magana akan lafiya a jima'i kuma damuwa da mutum sha idan su koya tsaro.

Nan DVD yana da zaɓuɓɓukan mashiga dabam. Fara duba DUK, yanke shawara abin da mafi kyau gare shirinka. Wannan jagorar mataimaki da haduwa a zangon intanit fim zai taimakon ka ka shirya gabatarwar fim da kuma yi wa jagora tattaunawa daga baya.

Za ka iya sa'annan:

- nuna DUK FIM, wanda ya hada matsalolin iri-iri
- duba sassa fim dabam-dabam
- da/ko kunshe takaitaccen 'KARI', da aka nuna kai tsaye, a cikin DVD a takaitaccen sassa.

Don me kondom?

Kondom hanya KAWAI ne na yau, ta wanda za a iya rage hadarin HIV a yayin jima'i a farji ko dubura. Kondom za a iya kiyaye daga STIs da za a iya sa namiji da mace ba su haihuwa ba. Kondom zai taimake a kauce ciwace-ciwace mai hadari daga HIV, da ba yi jiyya ba –ko kauce amfani da magunguna HIV mai karfi rai da rai.

In ka hakura da HIV, kondom ba ka damar rai na jima'i, da mai kuzari da mai yi murna ne, mai kyau daga *kari* n jinsi HIV ko jinsi HIV dabam, ko wasu STIs, tare da tabbacin ragewa hadari na harba HIV zuwa wasu mutum. Kondom 'kayan aiki wa rai' ne.

Dangane da jima'i, za ka iya kauce HIV in ka kauce jima'i kafin aure, kuma in kana da kawance daya ko'ina rai naka, bayan ka tabbatar da kana da ba HIV ba. Amma in kana da abokai jima'i dabam, a wani lokaci rai naka – kamar maza da mata na duniya – ka bukaci tsaron kondom tare da **duk** abokai jima'i naka. HIV za a iya kasance a jika ba tare da bayyanar cuta ba. Gwaji kawai zai nuna wadda yana HIV. Yara da namiji da yawa dauki hadari, kau da gani, yi fata, duk da jima'i ba tare da tsaro ba, ba suna da HIV ba – ba su farga da STIs za a iya sa mutum ba haihuwa ba. An yi makarkashiya rigakafi ta imani da ba za a iya dakata jima'i ba in 'annashuwa daidai ce', da kondom rusa annashuwa/jiki.

Mutane miliyan 22.4 a Sub-Saharan Africa HIV: duk shekara mutane miliyan biyu suna da HIV da AIDS za ta kashe miliyan 1.4. Miliyan yara su ya da mahaifa. Imani da al'adar gargajiya kawai ba zai iya dakata nan annoba ba.

Magunguna ARV da tsare HIV a jika akwai na yanzu. Zai yiwu a sarrafa hali HIV na yanzu, don haka bada izini rai ta ci gaba daidai, tare da ciki mai lafiya, kuma da dama mai karfi da HIV ba a ci gaba da AIDS ba. ARVs magunguna mai karfi ne, da aka sha a kai a kai da kullum **ragowa rai wani mutum**. Ba tare da abinci mai kyau ba, sun ne matsananci a jika. Mutane dayawa har yanzu ba zai iya samun dama nan magunguna ba. HIV zai iya canja kansa, don haka zai iya ki ARVs da akwai. Makawa (sake) harbawa HIV gaggawa ne koyausha.

Maza da samari ba suna da fahimta mai saukin ganewa HIV ba, tsaro a jima'i, jin dadi – da amfani da kondom. Iyawarmu a kauce aikawa HIV zuwa da daga jikinmu bada izini HIV ta baza a rayuka dayawa.

Ba Aikawa Sako da Gaskiya Kawai ba, amma Tattaunawa da Mahawara

Samari da maza tarar da kondom a abin dariya, jita-jita, hikayar mafari ko shawara mai da'a da kawo abin kunya – ko a taken 'yan jaridu (ban dariya sau da yawa) ko a horon HIV.

Saboda al'adar gargajiya na mazakuta, maza ba safai yi magana dauki akan amfanin kondom ba kuma da ba safai shiga da tattaunawa akan lafiyar jima'i. Maza da samari dayawa zata jima'i abin da ka yi ne, amma ba abin da ka yi magana ko yi tunani.

Sakonni da jita-jita da aka ki goyon bayan kondom sun bazu fiye da bayani mai gaskiya akan amfani mai ci. Saboda jikinsu ya yi sanyi akan amfanin kondom, maza dayawa yi jima'i ba tare da tsaro ba. In suna da HIV ko wasu STIs, ko ciki bai fi son ba, sun gano rayukan a cikin wuyar bazata da kondom zai iya hana.

Tattaunawa tare da maza akan kondom zai iya tasa dalilin makawar sakamako bai fi son ba na jima'i. Kamar an fahimta hadarin HIV, mutane zai iya zaɓi makawa ko sarrafawa HIV ta amfani da rabawa mai kyau zuwa jima'i (ba tare bukatan kondom) - ko an karfafa don yi kowane jima'i mai lafiya ta amfani da kondom. Ta hanyoyi biyu, an karfafa iyawar maza domin sarrafa rai jima'i nasu a fuskar HIV.

Nan fim taimako a buɗe tattaunawa da aka bukata don cire yadda mutum ki tunani mai gaskiya akan rigakafi (garin HIV ya baza). Ya takalo mahawara ta bayanin ra'ayi da maza da samari zai iya sha sau da yawa. Ya ba mahalli cikin wanda ka kamar mataimaki zai iya kura ido a rigakafin HIV, lafiyar jima'i da magana dangane jin daɗi, da tambayoyin samari da maza tare da ka aiki, akan kondom.

Mahawara, baki biyu da tambayoyi da aka sa ta rai da tunanin mutum a fim zai sa sun yi magana don kyautata fahimtar kondom kuma kafa fargawar amfanin kondom da kyau. Sun sa mahalli mafi kyau don tamaiko maza da samari a kari gwaninta da aka bukata ma amfanin kondom daidai – da yi amfanin kondom gama-gari a cikinsu. (Duba gajeren 'Kari' a DVD domin bayyana nan magana).

Hanyoyi da amfani da DVD

TSARO yana da sassa uku, da aka nuna a kasashe da muhalli uku dabam:

Kashi 1 kura ido a maza a kungiyoyin dambe a Soweto na birni da Johannesburg, South Africa – inda mutane da yawa suna da HIV kuma suna da AIDS. George, malami tare da goguwa, da an sadaukar da ilimin motsa jiki, gwanintar tsaro da lafiyar matashi, ki sam-sam in yi da rigakafin HIV. Moruti, zuba jari cikin kula na jiki mai karfi, tare da burin Zakaran Duniya, an yi rigakafin HIV kashin rai tasa.

Kashi 2 nuna Elkana, dattijon kauyen a kashin Kenya, da aka shafa ta HIV, wanda iyali da AIDS. Ya yi zaman taron al'umma inda mutum, wanda HIV shafi rayukansu, yi magana daga zuciyarsu idan su yi muhawara amfanin kondom, al'adar da hakika.

Kashi 3 bayyana damuwa na makawar HIV cikin samari. Rayukar samari a Sierra Leone kunsu takamar al'adun mazakuta, damuwa tsakanin shawarar babban da sha'awar samari, rayuka kuma hadarin da hakikar jima'i ba tare da tsaro ba, a cikin talauci da wahala bayan husuma.

A cikin gajeren 'Kari' hudu

- dan yakin neman lafiyar jima'i maza daga kasashen Afrika dabam yi magana akan kondom
- mataimaki tattauna kondom tare da samari
- hoton da aka raya nuna yadda ba amfanin kondom zai iya shafa ran mutum
- shugaban siyasa daga kasar Afrika yi magana akan maza da HIV.

Mashigar DVD ba ka wadannan zaɓuɓɓuka:

- Nuna duk fim – lokaci minti 110.
- Nuna ɗaya cikin sassa uku (kowani wajen minti 35). In an nuna a nan hanya, kashi 1 da 3 kunshe gajaeren Kari (dubi sama).
- Yi amfani da kowani gajeren 'Kari' (minti 2 ko 7) don karfafaf tattaunawa a gajeren lokaci, ko kura ido tattaunawa

In yiwuwa, nuna duk fim a sassa ɗaya – ya nuna maka abin dabam, daga kokarin maza don adana jiki mai karfi da mai lafiya, zuwa ra'ayoyi, hakika da tambayoyin mazakuta da za a iya sa jikunan maza a hadari daga HIV.

Shawara wa Mataimaki

KAFIN FARUWAR KA

- Sani fim da 'Kari' sosai, kuma magana da aka tayar da hanyoyin tsaron HIV na yanzu.
- Yi tunani a kan tambayoyin tattaunawa *kanka*. Akwai bayani a kan HIV da amfanin kondom a zangon intanit fim (da za ka iya buga ma rabawa).
- Shiryawanka don taimakon tattaunawa mai wuya zai yanke shawara nasarar faruwa.
- **Yanke shawara abin da ka zai nuna da tattauna** – in nuna duk fim, kashi ko wasu 'Kari'. Shirya tambayoyin tattaunawa don yarda da makasudinka tare da masu sauraro na musamman. Yana da amfani in ka tara masu ta shekarunsu?
- **Sani makasudinka**. Sanin damuwar tsaro? Tattaunawar kondom, da gaskiya ne? Canjawa 'Dabi'a? Tsara ajanda da shirin sarrafawa don cim ma burinka.
- **Shirya sosai kafin faruwa**. Zabi **wuri da lokaci da samari/maza zai iya halarta**. Yi talla sosai inda nan faruwa zai auku kuma lokaci ya zai dade.
- **Sani kayan aikinka**. Jinjina saitunan kayan aikin ji/dubawa KOYAUSHE kafin faruwa. In ka amfani da kamfutar laptop da buga silima LCD (projector), duba samun damar asalin karfin wutar lantarki da aka bukata, mai daidaita karfin wutar lantarki, kebur, da lasifika, farin bango ko allo ma nunawa. In amfani da TV da mai kunna DVD, tabbatar da haɗawa nasu sosai ne.

Shawara wa Mataimaki

IN KA NUNA TA ALLO

- **Ka gabatar da fim**, hanyarta – burinsa ya farawa tattaunawa.
- **Ka aiwatar da wuri mai dafi ma tattaunawa bayan faruwa** – tsara kujeru a siffar da'ira, cire tebura, fara tare da wasa ko abin yi da zai rage damuwa. Samar da lashe-lashe da tande-tande koyaushe.
- **Ka kafa ka'idoji tare da mai shigowa** - ladabi, sauraro, asirtacce, babu barasa, kashe wayar hannu etc – domin tsara wuri mai lafiya da mai yi maraba.
- **Yi aiki tare da tausay ma** sani dabam na mutum, da yi musu kwatancen tattaunawa.
- **Ka karfafa saurarowa mai ladabi**. In wani mutum hukunta mutum a cikin fim, da shi 'laifinsu' ne, ya na da muhimmanci a tattauna hakika na zaman jama'a (tattalin arziki, matsi na siyasa, dabi'ar jinsi,) da rayukan mutum shafa.
- **Ka shafa duk mutane**. Tattaunawa bibiyu ko gajeren kungiyoyi zai iya taimakon nan.
- **Ka karfa gardama mai lafiya**. Ka shirya don sarrafa rigima maras lafiya ko mutum mai wuyar hali, mai yiwuwa ka za ka iya shafa wani mutum tare da sani.
- **Ka kimanta abin da aiki**. Ka bari lokaci don kimanta dabi'ar mutum bayan tattaunawa. Tattauna magana da aka tayar, kalubale da aka takala, tambayoyi da bukata tattaunawa na gaba.

Shiryawa wa tattaunawa bayan fim

A cikin shafi na gaba ne tambayoyin da aka shawara don taimakon kura ido tattaunawa bayan nunawa duk fim, sassa dabam ko 'kari'. Ka shirya siga wa tattaunawa naka bayan fim. **Karanta duk tambayoyi bayan lokaci, da zabi wadannan mafi kyau ma kungiyarka.**

Yana da muhimmanci mutum zai iya yi magana abin ciki zuciyarka a kan magana da aka tayar ta fim. Ka karfafa sauraro da ladabi ma ra'ayoci dabam. Ka samun dama bayani madaidaici da akwai. Ka bayyana abin da ba daidai ba, da mutane yi magana a kan nan fim (misali HIV hukuncin kisa ne; HIV magana samari kawai ne; in wani mutum 'ga alama tsabta', ba suna da HIV ba).

Kondom zai iya cude ma maza na kowani shekara. Ka karfafa maganar ra'ayoci dabam a kan damuwa, da HIV kawo maza da aikin kondom zuwa rigakafin HIV (da STIs, ba haihuwa, ciki da ba fi so ba) kuma sarrafawa dangantakar jima'i in mutum yana da HIV. Mai yiwuwa akwai maza a cikin nan kungiya wanda nan zai muhimmanci ce.

Abin da mutum yi magana ba nuna abin da su yi a cikin rayukansu ba. Alamar kunyata a kan kondom, hikayar mafari da sakonnin zunubi a kan jima'i kafin ko wajen aure, sa asiri da shiru a kan hakifar jima'i. Barkwanci, zolaya ko hikayar mafari a kan jima'i ko kondom zai iya boye rashin tabbaci da bayani da ba daidai ba. Kadarrawar al'adu a kan mazakuta karfafa jima'i tare da abokai dabam cikin maza kuma kada su ki in yi jima'i koyaushe. Rashin yarda na jima'i tsakannin maza (da shafe jima'i tsakannin maza da mata) zai iya hana sanin kondom, da na muhimmi ne zuwa dangantakar jima'i mai lafiya.

Ka shirya da kyau ma amfaninka da nan fim. Filin zangon intanit fim kunsu cikakkun bayanai a kan HIV, AIDS da kondom da zai iya taimakon a shirya ma tadi na muhimmi a kan amfanin kondom daidai. Yana da haɗuwa zuwa majiyar horo don jingata samari da maza a maganar mazakuta, jinsi, sanin HIV da lafiyar jima'i. Bincika filin zangon intanit Sonke Gender Justice.

Yi shawara tambayoyin da mutum zai iya tattauna tare da abokai da dan'uwa an jima, ko yi tunani ma taronka na gaba.

Mai yiwuwa mutum cikin masu sauraro suna da HIV a kadaice. Rarraba da lambar wayar taimako, da bayanin shawara a duk mai shigowa.

Tambayoyin tattaunawa wa dubawar fim

Yaya HIV ko AIDS shafa rayukan mutane a fim?

Yaya namiji zai iya ji daɗi jima'i a yayin shi kauce wa kamuwa ko yaɗuwa HIV?

Namiji a faruwa tambaya: *Don me, in akwai kondom, HIV yada a Afrika?* Me ka yi tunani?

Don me yana da muhimmi don sani bambanci tsakanin HIV da AIDS?

Yaya HIV ya zama na yau halin da za iya sarrafa, tare da lafiya da kyau? Ka san mutum tare da HIV waɗanda zauna cikin lafiya? AIDS razana rayukan wani mutane? Yaya HIV zai iya zama abin da razana rai?

Me ra'ayoyi zuwa kondom da aka nuna a fim ka yarda da? Saba da?

"Yawanci mutum da aka harba yanzu suna da aure". Yaya dabi'a jima'i na samari da maza shafa nan? Yaya za ka iya tattauna jin daɗin jima'i da amfanin kondom a dangantakar jima'i da ɗare ce?

Amara yi magana da shi ba zai amfani da kondom tare da abokanansa ba saboda su "*sa matsaloc*" da bata jin daɗin jima'i. Mene ne ka san daga wannan? Me wuya ko wahala zai iya maza da amfani da kondom sha?

Mene ne **amfanin kondom daidai**?

Shin kondom muhimmi ne: in kana da HIV? In ka sha kaciya? in kana da abokanan jima'i dabam koyausha?

Ka yarda da kai / zai yarda da kai in ka amfani da kondom? Me zai iya taimaka maka tare da wannan?

Shin ka zai yarda da kai, kamar Moruti, in ka yi magana tare da abokiyarka ko matanka a kan jima'i mai lafiya, kondom, dubawa kanku ma HIV, bar kanku a lafiya, ba jima'i ba a wani lokaci?

Shin mata tana so maza in amfani da kondom?

David, masunci, yi magana: *Mu kanmu yada nan cutar. Bar mu ba ji tsoro ba in yi magana a kan HIV da kondom. Sadarwa a kan HIV, jima'i da kondom zai iya wuya ce. Mene ne zai iya taimaka sadarwa mafi kyau tsakanin samari da maza a kan lafiyar jima'i? Tsakanin mata da abokanan jima'i nasu, matarsu?*

Moruti yi nasara saboda rabawar gwaninta, tsarawar dabara, da'a, haɗin kai da sadarwar juyawa tsakanin maza. Yaya ku kamar maza goyon baya juna da samari in ji daɗi dangantakar jima'i mai lafiya, in sani da kauce wa HIV kuma yarda da kai a kan hanyoyin tsaron jikunanku?

Shin za ka iya shirya tattaunawa a kan amfanin kondom da samun dama ma maza a al'ummaka?

Tambayoyin tattaunawa: Sassa SOUTH AFRICA

George ce “Galiban samari suna da HIV”. Duk mutane da ka sani tare da HIV samari ne? Shi ne shekara ko dabi'a da sa hadari?

Mataimakin Moruti ce “samuwa HIV daga lokacin jima'i daya maras hankali ba tare da kondom zai iya bata ran aikin madambaci da nufi shi zai mutu”. Shin za ka iya bayyana yadda samuwa HIV **halin da za a iya sarrafa** ne na yanzu, don haka bar wani lafiya da kyau? Shin ka san mutum tare da HIV kuma yi zaman lafiya sosai? Shin HIV razana wasu rayuka? Yaya HIV za a iya razana rayukan mutum?

In kana da HIV, ina za ka iya samu jiyar ARV? Mene ne goyon baya za ka iya nema, daga wane ne?

Shin kondom muhimmi ne: in kana da HIV? In ka sha kaciya? in kana da abokanan jima'i dabam koyaushe?

Shin za ka iya ya da aikinka saboda ka kana ? Mene ne hakkocinka?

Shin ka san dabi'ar George? Shin ya zai iya tattauna lafiyar jima'i tare da samari a dakin motsa jiki nasa?

'Ya'yansa ce “in wani mutum na kwarai George ya kwanta dama saboda AIDS ya zai tattauna HIV da kondom”. Amma, shin al'adun gargajiyarsa babban hanawa ne? Shin akwai wanda da ki bin al'adun gargajiya?

Mene ne zai iya taimakon sadarwa mafi kyau tsakanin samari da maza a kan lafiyar jima'i? Tsakanin maza da abokanan jima'i, mata?

Shin ka zai yarda da kai, kamar Moruti, in ka yi magana tare da abokiyarka ko matanka a kan jima'i mai lafiya, kondom, dubawa kanku ma HIV, bar kanku a lafiya, ba jima'i ba a wani lokaci?

Yaya za ka iya tattauna jin dadin jima'i da amfanin kondom a dangantakar jima'i da dare ce?

Zakaran duniya ba kana da matsala tare da sarrafawar wariyar jinsi naka ba, a wasu lokatai ana zama ba tare da jima'i ba. Mene ne nan misali nuna musu?

Moruti ce: “shiryawa ma jikinna da zuciyarna ci nasara: Ina shirya”. Yadda zai iya maza shirya jikinsu da zuciyarsu don kauce wa ko sarrafa HIV duk da matsin jima'i daga talla, 'yan jaridu, batsa, yin hulda ga jam'a, abin sha ko ran hota?

Moruti yi nasara saboda rabawar gwaninta, tsarawar dabara, da'a, hadin kai da sadarwar juyawa tsakanin maza. Yaya ku kamar maza goyon baya juna da samari in sani da kauce wa HIV, yarda da kai a kan hanyoyin tsaron jikunanku, kuma raba sani tare da abokanan jima'i naka, don duk zai iya amfana?

Tambayoyin tattaunawa: Sassa KENYA

Ta yaya HIV ko AIDS shafa rayukan mutane a fim?

“Don me, in akwai kondom, HIV tana yaduwa a Afrika?” - “Ba a yi mutane bayanin AIDS isassu ba, ko da in ka amfani da kondoms, za ka iya kiyaye shi”. Shin nan gaskiya ne ma samari da maza da ka san?

Don me yana da muhimmi don sani bambanci tsakanin HIV da AIDS?

“Bar mu ba za mu yi karya kanmu ba... Hakikka ne da mutum ya yi jima'i.” HIV ci gaba yaduwa. Yaya mu zai iya jima'i ta lafiya?

“Na rasa 'yan'uwa, miji, saboda ba ni san ba. In sun ban da kondoms su zai a raye har yanzu.” Mene ne ayyuka in an yi shiru ilimin kondom, kin jinin kondom, kashe amfanin kondom wa zuciya?

“Yawanci mutum da aka harba yanzu suna da aure”. Yaya dabi'a jima'i na samari da maza shafa nan? Yaya za ka iya tattauna jin daɗin jima'i da amfanin kondom a dangantakar jima'i da ɗare ce?

“Ilimin kondom kyautata jima'i ba tare da sarrafawa ba” dattijo ce. Shin ka yarda ko yi gardama? A fuskar HIV, yaya mu zai iya haɗa bayanin kondom da gwaninta **da** karfafa darajar ɗa'a? In ka yi wa'azi darajar Kirista ko Musulmi – ba yi jima'i kafin ko wajen aure – yaya an shawo samari in amfani da kondom in su **yi jima'i**?

Me ka yi tunani ma gaskiyar da jaruntakar almasihu idan shi yi magana gaskiya a kan halin HIV nasa?

“Abin da kawar da mana mutanenmu kunya ne.” Shin **ka** yi magana tare da ubanka (ko ɗanka) a kan HIV ko amfanin kondom ma rigakafin HIV da lafiyar jima'i? Me zai taimako a yi wannan?

Mene ne samari da maza bukata koyo a kan kondom in yarda da kai a amfani da su daidai?

Idan ka sha *“ba za ka iya ɗaure kondom daidai ba, kai naka ya zai juya da sa'an nan ka ce wai 'Ni namiji ne, babu AIDS' – da ka ya mutu kadai.”* Ma tattaunawa!

Shin ka bukata matsarwa in tabbatar babban samun dama a kondom a al'ummanka?

Shin ka shiga a taron mai ladabi da mai buɗewa inda an yi magana ra'ayoci dabam a kan rigakafin HIV? Shin ka tsara wani?

Tambayoyin tattaunawa: Sassa SIERRA LEONE

Rubutun a hanya ce: **Za ka iya hana HIV. Ka kadai za ka iya karshe AIDS** kuma **YI RATA IN KARSHE AIDS. DUBA KANKA NA YAU.** Yaya zai iya maza hana HIV? Don me dubawa muhimmi ne?

Nancy ce da'a: *"Dole ka fahimta abin da ya nufa in saurayi daidai da balagagge zama". Mene ne yi "saurayi daidai da balagagge" a ra'ayinka?*

Shin muhimmi ne samari duba maza ana ce su kiyaye kansu daga HIV, ko ana aiki in karfafa lafiyar jima'i da rigakafin HIV?

Teeleema ba fi so horon mahaifa ba. Amara zauna a duniyar samari na rashin bayani, takama da rigima tare da darajar ubanka. In hakika da sha'awa na jama'a cire samari daga shawarar mutane, me hanya goyi bayan lafiyar da rigakafin jima'i maza?

Duk da niyya daidai, shin wasu ra'ayoci zuwa jima'i cikin mutane ba taimako ba ma rayuwar sana tattalin arziki da na jinsi a cikin diniya na yau?

Amara ce: *'Bai na so matsala ba, don haka ba ni amfani da kondom tare da wani abokananna'.* Mene ne matsala zai sa nufa?

A taron kondom, samari yi magana a kan takamar jima'i. Amara da abokanka yi dariya, tabbatar da jima'i 'tsoka-zuwa-tsoka', ana ki yarda da kondom. Yaya nan maganan shafa maza?

Mene ne ra'ayocin rashin bayani abokanan Amara yi magana da su bude a hadarin HIV?

Abokanan Amara kwarkwasa a kan bambancin jin da fyade. Me ka yi tunani a kan nan? Shin yi tunani bambancin iko (da an nuna a batsa) shafi dangantakar jima'i?

Yaya zai iya tunawar da ciwon ya'ki shafa ra'ayocin maza zuwa amfanin kondom da jima'i?

Yaya talauci shafa dangantakar jima'i?

Shin ra'ayinka a kan Amara canja in ka duba ta tare ubansa, ana koyo a kan halinsa, buri, imani? Yaya zai iya rigkafin HIV zama muhimmi a sassa dabam na rayukan maza (fata, mafarki) da a matsin ra'ayocin jinsi kamar maza'?

Bayan ya'ki da hasarar rayuka, akwai matsi da sha'awa ma yara. Shin kondom zai iya goyi bayan lafiyar jima'i, ciki da lafiya da mahaifa daidai? Yaya kondom dace da rayukan mutum da so yara?

Sha'anin tattaunawa wa gajeren 'kari'

1. ABIN DA DOLE NE

Ma tattaunawa:

Don me John ba sani ba sana da HIV ma wani lokaci mai tsawo?

Duk da mutum biyu suna da HIV, shin yaronka na farko zama rashin HIV? In su san hali HIV nasu, me zai iya kara tsaron yaro daga HIV?

Don me amfani da kondom in sa amfani da ARVs?

Don me John mai yiwuwa daina amfani da ARVs nasa?

Don me samuwa abokanan jima'i dabam kara hadarin HIV?

Don me miji ko mata 'sa jima'i nasu zaman lafiya' da 'tabbatar da HIV ba shigar da aurensu ba'?

2. DARASIN KONDOM A CAPE TOWN

Ma tattaunawa:

Me fi kayatar da ka a nan tattaunawa?

Don me maza yi jima'i ba tare da tsaro ba?

Shin maza ki yarda da kondom ba tare da isasshen sani a kan amfaninsu ba?

Shin kondom yi aiki, in amfani da su ba tsayawa da daidai?

Don me amfani da giris muhimmi ne a yayin jima'i a farji ko dubura?

Shin kana da jin dafi ta kondom?

Babu kondom, babu jima'i?

3. KONDOMS JN KA NA SO

Ma tattaunawa:

Mutum bai amfani da kondom ba saboda an duba su kamar mutum ba tare da da'a ba. Duk da haka nan ba tsaya su a yi jima'i.

In ka yi juyayi da ji kunya ne, mai yiwuwa ka amfani da kondom ba daidai ba

In kana da HIV, za ka iya ji dafi ran jima'i ta amfani da kondom koyaushe.

Kondom kayan aikin rai ne ma wani mutum da yi jima'i koyaushe.

Kondom ba da gamsuwa daya kamar jima'i 'tsoka-zuwa-tsoka'.

Mutum da ba amfani da kondom yi magana abin da ba daidai ba tare da su. Mutum da amfani da su san amfanansu.

Idan ka amfani da kondom, da nawa, ka yi nan ma kanka, kamar jari in zama shekaru mai tsawo a cikin duniya tare da HIV... Ina yi magana daga soyayyanna.

4. KAMAR MAZA... ZUCIYA IN CANJA

Ma tattaunawa:

Mene ne maza zai iya yi in rage yaɗuwa HIV?

Saboda ARVs ba dama in zama sosai tare da HIV da taimako a kauce wa AIDS, don me kondom muhimmi ne?

Mene ne 'dangantakar jima'i dabam' zai nufa cikin maza? Shin an bukata kondom koyaushe?

Shin samari da maza rashi bayani da goyon bayan al'umma da su bukata in kauce wa? Kamar uba, da, dan'uwa, aboki, yaya ka zai iya nan canja?

Zangon Intanit ma TSARO: <http://protectionthefilm.com>

A nan zangon intanit, za ka iya samu bayani a kan nan fim, karanta takaitawar abin cikinsa, duba gajeren nunawa - da gani yadda za ka iya saya wannan DVD. Za ka iya kuma samun dama sigogin nan Jagorar Maitamaki a kowane yaruka bakwai, da za ka iya sauke. Za ka iya kuma duba gajeren 'kari' hudu daga nan DVD – ma amfana a gajeren horo – ko tattaunawa tare da kungiyoyi, abokai da 'yan'uwa.

Ka zai nemo bayani a kan HIV da AIDS; bayanin kondom mai saukin ganewa ma maza, tare da bayani na yadda amfani da su daidai; da tahirin HIV a muhallin Afrika, a wanda shi na gaggawa ne ma ba maza da samari bayani a kan kondom da karfafa da su amfani da su ma tsaro yayin jima'i.

Akwai haɗuwa zuwa wasu majiya don karfafa aikin tsaron HIV – ma amfana tare da nan DVD ko dabam-dabam. Waɗannan ba samun dama zuwa kungiyoyi, kayan aikin shiryawa, majiyar horo da bugawa dabam, kasida da wasu rubutu da taimakon bincika ra'ayoci ma shafa maza da samari a maganan jinsi, lafiyar jima'i, lafiyar haihuwa.

Sonke Gender Justice Network

aiki a kan Afrika don karfafa gwamnati, zaman jama'a da iyawar ɗan kasa in goyi bayan maza da samari a aiki zuwa:

- * karfafa daidaiton jinsi,
- * hana rashin imani a gida da na jima'i, da
- * rage yaɗuwar da aikin HIV da AIDS.

Aikinsa goyi bayan girman zaman jama'a inda maza, mata samari da yara zai iya jin daɗi dangantaka mai lafiya da mai murna, da zai kara zuwa girman zaman jama'a mai adalci.

The One Man Can campaign aikin Sonke ne.

MenEngage

kawancen NGO da kungiyoyin UN a kan duniya ne, da nemi in shafa samari da maza a hanyoyi zuwa samuwar daidaiton jinsi da karfafa lafiyar mata, maza da yara.

Mai biya kudi nan aiki ne **The Norwegian Agency for Development Cooperation (Norad)**, tare da goyon baya daga **Norwegian Refugee Council**.